

sambandið, tí tað ikki skal gjalda skatt. Hvið dylja tygum, at Tryggingarsambandið rindar eina til skattin svarandi avgift til Vinnulánsgrunnin, at Tryggingarsambandið hevur lænt hundradir av túsundum til skipakeyp, keypt Tinganes aftur av útlenskum hondum, har til niðurstøtt tryggingargjaldið, og at Løgtingið til sjeinda og seinast ræður yvir øllum avlopunum hjá Tryggingarsambandinum.

Hákun Djurhuus, tygara

partamaður, kundi ikki fylgja tygum í oljumálinum líkasolið sum í Oyrnafjallsmálinum, tí tygara stóða var honum ov hørðkókað og ókær móti fosturlandinum og fjöldini.

Og veri tygum visur í, harra Petersen fólkatingsmaður, at tað eru fleiri fólkaflokksmenn enn Hákun Djurhuus, sum megu melda pass í dag vegna stóðu tygara í føroyskum politikki.

I Havn, tann 9.2.1948.

P. M. Dam.

Sjúkrahúsið í Suðuroy.

I Dimmalætting 31. jan. 1948 stendur grein: Inntøgt nýtt Suderø-sygehus foreløbig — og í Føroyatíðindi 24. og 31. jan. 1948 er drúgv grein um sama evni: Hvad bliver det til med Suderøens Hospital?

Av tí at bæði hesi bløð móti betri vitan — so tykist tað — bera skeiv boð um sjúkrahús-sakina í Suðuroy og samstundis, klíkkja ta heildarættan um sjúkrahúsviðurskiptini í Føroyum, sum Føroya lögting í seinastu tingsetu so viðskýgt hevur viðtikið, skulu vit, ið standa sum undirskrivari á teirri áheitan, ið lögð varð inn á ting, loyva okkum at geva hesa rættleiðing.

Um heildarættanina hetta:

Tað ber ikki til í so lítlum og fjarskotnum landi sum Føroyar at fara fram eftir fummum í so stórum og týðningarmiklum máli sum sjúkrahúsmálinum. Tað er avgjørt neyðugt at fara fram eftir eini ætlan fyri alt landið isenn og fyri sjúklinganna sakir at skipa so fyrri, at hin sjúki og heilsubrekaði her í landi kann fáa bestu viðgerð og fáa hana so skjótt sum gjørligt.

Á annan bógvin ræður tí um miðskeiðis í landinum at fáa eitt gott og nútímans miðstöðusjúkrahús, har serkønir læknar koma at fáa teir sjúklingar undir hond, ið ikki kunna verða viðgjörðir úti á bygð, men á hin bógvin ræður eisini um, at oyggjar, ið langt liggja av leið og hagai javnan á vetri ikki er farandi til Havnar eru soleiðis útgjörðar, at har kann verða veitt fullgøð hjálp til bráðsjúk fólk, sum ikki kunna verða flutt, annaðhvørt tí tað ikki sleppst vegin fram, ella tí sjúkan krevur viðgerð í lötuni.

Ein og hvør má duga at skilja, at ein sjúka, ið krevur hjálp í lötuni, kann berast á allastaðni, men kortini má krevjast ein viss fólkantøgd á staðnum og vánalig samgongulíkindi til næsta sjúkrahús, áðrenn hitt almenna kann fara undir at byggja sjúkrahús har.

Tað er ógvuliga væl gjørligt at siga, hvussu tíðum tilíkar sjúkur, ið krevja snarlaga sjúkrahúsviðgerð, berast á, og tað er júst hetta, ið hevur verið gjørt, áðrenn læknafelagið hevur loyvt sær at leggja eitt uppskot inn á ting. Frá sjúkrahúsum í Suðuroy, í Klaksvík og í Havn eru til skjals gjøgnum mong ár frágreiðingar um øll, ið eru viðgjörð har, og úr hesum ársývirlitinum sæst gjølla, hvussu nógvar tilíkar sjúkur hava verið í hvørjum parti í Føroyum. So ikki er tað heilt eftir fummum, tá læknarnir hava sett fram, at smásjúkrahús einans eru átroðkandi í Suðuroy og í Norðuroyggi. Minni enn so! — Eisini hvussu stór hesi sjúkrahús eiga at vera (úr einum læknasjónarmiði) ber tað til úr áðurnevndu tølum at siga ógvuliga gjølla.

Læknasjónarmiði hava henda seinasta mannsaldurin tíkið seg so nóg fram á at kalla øllum økjum, at einans eitt tíðarhóskandi miðstöðusjúkrahús við fleiri serfrøðingardeildum vil vera fært fyri at hagraiða viðgerðina av meira óvanligum sjúkum. Ein maður er ikki á okkara døgum fætur fyri at rökka um alt. Við nógvum smáum bygðasjúkrahúsum koma vit tí mest sum at standa í stað og koma ongastadni her á landi at fáa gagn av teimum munamiklu framstigum, ið verða gjörð innan læknasjónarmiði. Tí eitt sjúkrahús nú á døgum er ikki tað sama sum fyrr í tíðini, har tað mest ráddi um góða røkt og so av og á at vera kringur við knivinum. Kunneikin til sjúkrarannsókn og sjúkraviðgerð var tá ikki størri enn at t. d. laboratoríið rúmtist í einum gluggakarni, nú á døgum er laboratoríið vegleiðari fyri allari rannsókn og viðgerð bæði á medicinskum og kirurgiskum deildum. Tað er miðdeplið í øllum starvinum og krevur so nóg ov stóra tíð hjá einum einsamøllum lækna, sum umframt sjúkrahúsið hevur annað um at vera. Aðrar rann-

sóknir, sum t. d. röntgen, sum tey fyrstu árin var sera einfalt, er nú ein serfrøðisgrein, ið krevur serligan kunnleika hjá viðkomandi lækna, skal hann fáa nóg mikið burtur úr teimum dýru amboðunum.

Hetta eru bert dømi, men vónandi nóg mikið til at tað skilst, at kravið um miðstöðusjúkrahús fram um fleiri smá bygðasjúkrahús er ógvuliga átroðkandi á okkara døgum.

Um sjúkrahúsið í Suðuroy hetta:

Hvussu Dimmalætting og Føroyatíðindi duga at fáa tað burtur úr heildaruppskoti okkara og tingviðtøkuni, at einki nýtt sjúkrahús skal koma á Tvøroyri, er heldur torskilt. Í heildarættanini er sjúkrahúsið á Tvøroyri sett fremst, har stendur orðaraðið: Skulu vit mæla til, at tað samstundis verður farið undir tað nýggja sjúkrahúsið á Tvøroyri og tann nýggja administratiónsbygningin við Dr. Alexandrines Hospital. — Tvøroyri er ikki nevnt einsamalt, satt er tað, men Suðuroyggin er heldur ikki allar Føroyar.

Og í svari sínum til bróst-sjúkrahúsnævndina, sum hevur málið í hondum, hevur Amtslæknin gjølla skrivað um, hvussu neyðugt tað er, at tað sum skjótast verður byggt nýtt sjúkrahús á Tvøroyri, har hitt gamla er ótíðarhóskandi. Og har er samstundis — við heildarættanini í huga — skotið upp, hvussu stórt eitt lítið sjúkrahús eiga at vera úr einum læknasjónarmiði. Tað, sum skilir í hesum málið, tykist sostatt einans at vera tað, at meðan summir úttan nærri eftirkannan vilja gera Suðringuna til vildar, halda vit, at sjúkrahúsmálið í Suðuroy á okkara døgum ikki kann verða loyst úttan í samband við sjúkrahúsmálið í øllum Føroyum.

Eingin hevur hvørki sagt ella skrivað, at tað skulu ganga 10 ár, áðrenn tað nýggja sjúkrahúsið á Tvøroyri stendur liðugt. Harafturimóti er tað viðtikið á tingið, at farið skal verða undir tað heinan vegin. Skal nú nýggj togan koma um málið, og mikil politisk göla aftrat, tá kundi tað borið á aftur, at tað verður seinra dagin, áðrenn menn aftur fara at kanna eftir hóskandi grund, sum longu er gjörð!

Tá hitt almenna biður um álit í eini sak, átti tað at ligið raðið, at spurt verður um, hvussu sakin kann verða hagraidd best og biligast, og einki annað — tað eru jú borgarir landsins, ið gjalda skulu. Onkur Suðuroyingur vil kanska halda, at tað uppkastið til nýtt sjúkrahús á Tvøroyri, ið gjørt er, ikki er nóg stórt. Hartil er at svara, at tað er nóg stórt til at greiða sínar upp-

gávur í sambandi við miðstöðusjúkrahúsið, og einans henda manngongdin tykist okkum forsvarlig. Vit kunna ikki bæði gera stórt miðstöðusjúkrahús og bygðasjúkrahús. So mugu teir, ið avgerðarrættin hava, velja hvønn vegin teir halda vera hollast at ganga. Læknar hava ikki ræði til tess!

Heilsumál, og harundir sjúkrahúsviðurskipti, landsins eru ov týðningarmikil og víttfevnandi spurningar til at politisk ósemja eigur at sleppa uppi har. Tað eru mál, ið nerta við okkum øll og nerta við okkum á sama hátt, annaðhvørt vit eru rik ella fátek ella standa í hesum ella hasum politiska flokkinum.

Tað eigur tí at vera ein upp-gáva hjá okkum øllum og ikki minnst hjá bløðum okkara at styðja hetta stórtøkna tiltak, sum lögting okkara nú ætlar sær undir. Tað verður ikki biligt, men tað verður gjørt. Tað verður heldur ikki gjørt liðugt eftir einum ári — men fremst á ættanini stendur sum sagt sjúkrahúsið í Suðuroy.

P. Dahl,

kst. amtslækni.

H. D. Joensen,
nfm.

Thorstein Petersen. Monopol. Nationalisering.

Thorstein Petersen dámar ikki monopol ella nationalisering. Hann vil hava fria kapping. Hann ávisir, hvussu illa gongst við øllum, ið landið umsitir: Smiril, sjúkrahús, telefonverk, landshandil, o. s. frv. Thorstein Petersen gloymir bara at nevna, hvussu verðin øll undir tí so-nevndu »friú kapping« er bundin av monopoli. Kongarnir í Amerika, sum hava monopolhundið stóran partin av vinnulivinum, so eingin sleppur fram at.

Og vit her heima? Hava vit ikki havt monopol? Th. P. vil ikki, at tingið skal monopolisera oljuna. Men hevur ikki oljan í Føroyum verið eitt monopol, og er ikki ávist, hvussu ófóra dýr hon hevur verið í mun til aðrastaðnis.

Javnaðarmenn eru eingir monopolmenn. Teir rópa heldur ikki um nationalisering bara fyri navnið skyld. Men teir eggja undir, at landið tekur undir hond vinnugreindir og handilsskap, tá ið hetta ber seg betur undir landsins leiðslu, og landið sum heild kann hava størri vinning av tí. Hævar landið oljusöluna, so kunna sjálvandi stórir oljumongdir takast heim, og tað má gera oljuna biligari.

Tað er sjálvandi, at nóg av